

Iets over mieren.

Naar aanleiding van het opstel over mieren in het Januari-nummer van uw nooit voldoende te prijzen en lief te hebben tijdschrift, kwam mij een ondervinding in herinnering, die ik in October j.l. opdeed. Gaarne zou ik daaromtrent uw meening hooren.

Bezig met het verrichten van grondverplaatsingen in een onzer vestingwerken bij Utrecht, trof ik op ongeveer 1 à 1½ M. onder het oppervlak van een borstwering een mieren-nest aan; de bewoners hiervan waren vrij groote, donkergekleurde mieren. Ze hadden hun nest gekozen in een massa houtmoolm, waarschijnlijk afkomstig van zeer oud hout, daar de door mij weggebroken borstweringbalken en beddingplanken grootendeels uit zeer zwaar eikenhout bestonden. Tusschen de mieren bewogen zich witte insecten, die ik eveneens getracht heb in beeld te brengen.

Een en ander nu doet mij de volgende vragen stellen:

1. Kiezen mieren meermalen hun verblijf zoo diep; f
2. Wat is het onderscheid tusschen de soort die zgn. mierenhoopen vormt, en deze;
3. Hoe zou het komen, dat aan de oppervlakte geen enkele mier werd waargenomen (dit konden wij constateeren, doordat de zodenlaag vooraf van de borstwering was gelicht, en zodoende het witte zand openkwam;)
4. Zijn de witte insecten de veestapel dezer mieren, evenals ik wel vernam dat bladluizen door hen als zoodanig worden aangeschaft en onderhouden?

Gouda. f 21^e DEEL V 250²

J. S.

Twee nieuwe boeken voor jonge natuurvrienden.

Plantenschat, door J. Uildriks en Dr. Vitus Bruinsma, met 160 gekleurde afbeeldingen en mooie beschrijvingen van wildgroeiende planten; en *School en Zakflora*, door Dr. Oudemans, een nieuw boek om wildgroeiende planten te determineeren, beknopter dan Suringar of Heukels.

Het zelf-vinden van de namen der wildgroeiende planten wordt de jeugdige liefhebbers der botanie hoe langer hoe gemakkelijker gemaakt, en dat is een verblijvend verschijnsel. Hoe jonger men met de natuur vertrouwd raakt, hoe beter op later leeftijd de ernstige studie zal vloten.

Wie maar goed lezen en kijken kan, ook al is er aan de plantkunde op school nog niets of niet veel gedaan, zal met behulp van de plaatjes van *Plantenschat* al een 160 veel voorkomende, Nederlandsche planten thuis kunnen brengen en dat is een goed begin; immers, wie er zoo'n aantal goed kent, heeft veel minder moeite met determineeren, dan iemand, die zijn eerste kennis van planten uit een flora moet verkrijgen.

Want Suringar evenmin als Heukels, is voor kinderen geschreven, ze zijn te moeilijk voor ieder mensch, die weinig of in 't geheel geen morphologie geleerd heeft. Het bovenstaande, nieuwe determineerboek, dat we nu voortaan ook maar kortaf Oudemans zullen noemen, onderstelt evengoed als S. en H., morphologische kennis, b.v. het verschil tusschen één- en tweezaadlobbige planten. Maar de schrijver heeft gemakkelijke kenmerken gezocht en o.a. door beperking van 't aantal kenmerken bij elke soort een veel dunner boekje verkregen; het is volgens 't voorbericht voor leerlingen van H. B. S. en Gymnasium bestemd en wellicht zal het bij 't gebruik blijken voor hen even doelmatig en dus even goed te zijn als S. of H. En dan zal Oudemans stellig in vele handen komen, want 't is de helft kleiner, daardoor handiger en als gevolg ook de helft goedkooper.

A question to be asked.

Wij lazen zoo pas in uw tijdschrift *De Levende Natuur*, het stukje „een tocht naar de Biesbosch.“ Daarin wordt vermeld, dat de schrijver in Maart 1896 op eenden jaagde en de opzichter was er nog wel bij. Bij ons mag evenwel in Maart niet gejaagd worden en dat zal overal in ons land wel het geval zijn. Wij verzoeken u daarom vriendelijk om ons te vermelden, hoe het komt, dat de schrijver in Maart op eenden mocht schieten.

PIET DIJKSTRA.

Namens de 6de Klasse der O. L. School.

Stiens, 17 Maart 1898.

Ter beantwoording van bovenstaande vraag diene het volgende:

Bij art. 11 der Wet van 13 Juni 1857 (*Stbl.* no. 87) wordt aan Gedeputeerde Staten opgedragen, jaarlijks de tijd van opening en sluiting der jacht en visscherij te bepalen. Ge-

deputeerde Staten zijn daarin volkomen vrij, en hierdoor komt het, dat de datum van opening of sluiting in de verschillende provinciën soms zeer verschillend is.

In laatste jaren is in de provincie Zuid-Holland de jacht op waterwild eerst in April door Gedeputeerde Staten gesloten. Het schieten op eenden aan de Biesbosch was mitsdien in Maart 1896 volkomen geoorloofd.

MR. R. B. S. v. S.

Een mooi boek over rupsen, is:

E. Hoffmann, *Die Raupen der Gross-Schmetterlinge Europas*. Stuttgart, Hoffmannsche Verlagsbuchhandlung. Prijs 30 Mark. Het werk is in kwarto en bevat ruim 300 bladzijden tekst en 50 gekleurde platen met 1900 afbeeldingen.

Voor de *Geldersche* slooten in 't bijzonder is mij niets bekend. Aangaande de *Nederlandsche* zoetwaterdieren in 't algemeen vindt u vele bijzonderheden in de werkjes van Heimans en Thijssen. Ook wijdt Dr. Winkler in zijn *Handboek voor den verzamelaar* er een paar hoofdstukken aan. Verkrijgbaar bij Bolle te Rotterdam à f 1.50. Met een complete fauna en flora van Nederland komt men nog beter terecht, maar die is uitverkocht. J.

De Boomkikvorsch.

In antwoord op de vraag van de heer E. Heimans in *De Levende Natuur*, Januari nummer: „Waar is de boomkikvorsch enz.“ kan ik u mededeelen dat de boomkikker = Laubfrosch = Loofvorsch, geregeld ieder jaar in mijn tuin voorkomt en over 't algemeen hier nog al eens gehoord, minder gezien en een enkele maal gevangen wordt.

't Vangen gaat nog al moeilijk, eendeels om de groene, weinig opvallende kleur en anderdeels zijn ze nog al vlug. 't Is hier een merkwaardige strek op 't gebied van flora en fauna.

Varsseveld.

A. HESSELINK Dz.

Molge alpestris—Alpensalamander.

Tot mijn genoegen kan ik U meedeelen, dat ik met deze Pinksterdagen bij Groesbeek in een poeltje een groot aantal *Molge alpestris* heb aangetroffen. In vier schepken had ik er een vijftiental met twee larven, waarvan ik er nog een paar over heb. In ruil voor een levend inlandsch exemplaar van de gevleete *Landsalamander* of van de *Knoflookpad* bied ik ze aan. (Zie ook omslag).

Oldenbarneveldstr. 33,
Amsterdam.

CHR. H. RAAD.

Bijen-legende.

Nu moet ik u nog eens iets vertellen uit de bijenwereld. Of het iets nieuws is, weet ik eigenlijk niet, misschien hebben de geleerden het al lang geweten. Eenige dagen voor Kerstmis vertelde mij iemand, dat de bijen de eerste Kerstnacht (van 24 op 25 December) des nachts om 12 uur begonnen te zingen. Eerst heb ik er wat om gelachen, maar daar we zelf een korf met bijen in de tuin hebben, kon ik het gemakkelijk onderzoeken. We bleven dus met ons drieën op: Jan Pelinck, de knecht en ik. Eerst gingen we twee nachten voor het Kerstfeest (dus van 23 op 24 Dec.) op de bepaalde tijd naar de korf, waar echter niets te hooren was. De volgende avond, dus Kerstnacht, waren we weer present; om 11 uur was er een zacht gegons hoorbaar en om 12 uur was het zoo luid, dat we, staande in het tuinpad, de bijen duidelijk hoorden. Ze hebben gezongen tot 's morgens een uur of zeven. De tweede Kerstnacht was het ook nog hoorbaar, maar niet zoo duidelijk. De volgende nacht bleven we weer op (van 26 op 27 December) gingen om 12 uur weer luisteren, maar alles was stil. Verleden jaar had ik het ook al onderzocht met dezelfde uitkomst, maar er lag toen veel sneeuw en het was volle maan, zoodat ik dacht, 't kon wel van het helle licht komen, dat de bijen zoo wakker waren. Dit jaar was er echter geen sneeuw en geen maan, zoodat het licht de oorzaak niet kan zijn. Hier zijn wel meer menschen, die het weten, maar de meesten gelooven het niet.

Mocht u soms de een of andere opheldering kunnen geven, dan houd ik mij zeer gerecommandeerd.

Scheemda. 21^e DEEL V 250²

M. TER HASEBERG.